

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2010

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: Τετάρτη, 9 Ιουνίου 2010

Ωρα εξέτασης: 11:00 -13:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ
--

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(Μονάδες 50)

I. Cum Accius ex urbe Roma Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetate recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui «Atreus» nomen est, ei desideranti legit. Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. «Ita est» inquit Accius «ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda».

(Λατινικά Λυκείου, XXVII)

II. Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperitos avertunt et praecipites agunt. Tu illum premi putas malis? Utitur! Non ex ebore tantum Phidias sciebat facere simulacra; ex aere quoque faciebat. Si marmor illi obtulisses, si viliores materiam, fecisset tale, quale ex illa fieri optimum posset. Eodem modo sapiens virtutem, si licebit, in divitiis explicabit, si minus, in paupertate; si poterit, in patria, si minus, in exilio.

(Λατινικά Λυκείου, XXXIX)

1. (α) Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους του πιο κάτω αποσπάσματος στον αντίθετο αριθμό:

Sapientem nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperitos avertunt

(Μονάδες 4)

- (β) Να γράψετε τις πιο κάτω λέξεις στην ονομαστική ενικού:

me, pomis, ebore, materiam

(Μονάδες 2)

2. Να τρέψετε τους πιο κάτω τύπους των ρημάτων, σύμφωνα με την οδηγία που υπάρχει δίπλα στον καθένα (εκεί όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο):

- *venisset*: στον αντίστοιχο τύπο του ενεστώτα και παρατατικού στην ίδια φωνή
- *videri*: στο γ' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού στην ίδια φωνή
- *spero*: στο β' πρόσωπο ενικού της οριστικής μέλλοντα και παρακειμένου στην ίδια φωνή
- *nascuntur*: στο απαρέμφατο ενεστώτα και μέλλοντα
- *agunt*: στη μετοχή ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή (ονομαστική ενικού θηλυκού γένους)
- *premi*: στο γ' πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής ενεστώτα και παρακειμένου στην ίδια φωνή

(Μονάδες 6)

3. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω επιθέτων διατηρώντας αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος:

meliora, viliozem

(Μονάδες 2)

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις πιο κάτω λέξεις (είναι υπογραμμισμένες στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση):

nomen, desideranti, sibi, fore, illum, simulacra, modo, in patria

(Μονάδες 4)

5. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις πιο κάτω προτάσεις:

(α) *Cum Accius ex urbe Roma Tarentum venisset*

(είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς, ακολουθία των χρόνων)

(Μονάδες 2)

(β) *ut dicis*

(είδος και αιτιολόγηση εκφοράς)

(Μονάδες 1)

(γ) **Να αναγνωρίσετε τον πιο κάτω υποθετικό λόγο (υπόθεση, απόδοση, εκφορά, σημασία) και να τον μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή:**

Si marmor illi obtulisses ... fecisset tale

(Μονάδες 3)

6. (α) Να μετατρέψετε στο πιο κάτω απόσπασμα την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

Tu illum premi putas malis?

(Μονάδες 3)

(β) **Να μετατρέψετε στο πιο κάτω απόσπασμα τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από το *Ille dixit*:**

Accius devertit ad eum

(Μονάδες 2)

(γ) **Να μετατρέψετε στο πιο κάτω απόσπασμα τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:**

Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse

(Μονάδες 1)

7. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά:

Agesilaus Lacedaemonius a Xenophonte laudatus est. mos erat a maioribus Lacedaemoniis traditus, ut duos haberent semper reges, nomine magis quam imperio, ex familiis Procli et Eurysthenis, qui Sparta reges fuerunt. mortuus erat Agis rex, frater Agesilai: filium reliquerat. quem ille natum non agnoverat, eundem moriens suum esse dixerat.

(Cornelius Nepos, *Agesilaus* 1,1-2,4 - διασκευή)

Λεξιλόγιο:

laudo,1 = επαινώ, εγκωμιάζω

Proclus -i = Πρόκλος

Agis -idis = Άγισ

frater -tris = αδελφός

agnosco,3 = αναγνωρίζω

(Μονάδες 10)

8. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά:

Όταν ήταν ύπατος ο Καίσαρας, στη Ρώμη ζούσαν πολλοί, όχι μόνο σοφοί αλλά και ένδοξοι άντρες. Αυτοί με τη δύναμη του πνεύματος και του σώματος μπόρεσαν να κάνουν την πόλη τους πολύ μεγάλη.

(Μονάδες 10)

ΤΕΛΟΣ